

VESNICE ROKU 2005

Ministerstvo pro místní rozvoj společně se Spolkem pro obnovu venkova ČR a Svazem měst a obcí ČR vyhlásilo v letošním roce již 11. ročník soutěže Vesnice roku, která napomáhá propagovat obnovu venkova a současně přináší řadu příkladů dobré praxe, které inspirují další obce k realizaci vlastních programů obnovy. Letošním vítězem se stala obec Bořetice z Jihomoravského kraje.

„Cílem soutěže Vesnice roku 2005 v Programu obnovy venkova je snaha povzbudit obyvatele venkova k aktivní účasti na obnově a rozvoji své obce, ukázat rozmanitost a pestrost života mimo

město a prokázat široké veřejnosti význam venkova,“ řekl ministr pro místní rozvoj, Radko Martínek.

Oficiální vyhlášení pravidel soutěže pro rok 2005 proběhlo dne 10. března 2005 na akci Den malých obcí, kde byly slavnostně podepsány podmínky soutěže zástupci všech hlavních vyhlášatelů. Příjem přihlášek do soutěže byl ukončen 16. května 2005. Bylo přijato celkem 263 přihlášek z 13 krajů ČR. Počet přihlášených obcí se zvedl o 25 oproti roku 2004. V každém kraji byla stanovena krajská hodnotitelská komise, která vybrala jednoho vítěze, který postoupil do celostátního kola.

Dále mohla komise udělit po jednom z následujících ocenění:

- modrou stuhu – za společenský život,
- bílou stuhu – za činnost mládeže,
- zelenou stuhu – za péči o zeleň a životní prostředí.

Kromě těchto ocenění mohla krajská komise udělit:

- diplom za vzorné vedení obecní knihovny,
- diplom za vzorné vedení kroniky,
- diplom za rozvíjení lidových tradic,
- diplom za kvalitní květinovou výzdobu v obci (Fulínova cena).

Přehled obcí oceněných v krajských kolech soutěže Vesnice roku 2005

Název kraje	Vítěz krajského kola Zlatá stuha	Modrá stuha za společenský život	Bílá stuha za činnost mládeže	Zelená stuha za péči o zeleň a životní prostředí
Kraj Plzeňský	Kladruby (okr. Tachov)	Díly	Rozvadov	Svojsín
Kraj Středočeský	Pravonín	Bratčice	Kondrac	Neustupov
Kraj Jihočeský	Radomyšl	Horní Vltavice	Nadějov	Jílovice
Kraj Karlovarský	Skalná	Dolní Žandov	Bukovany	Lázně Kynžvart
Kraj Ústecký	Vilémov (okr. Chomutov)	***	Dušníky	Šiřejovice
Kraj Liberecký	Malá Skála	Osečná	Radimovice	Prysk
Kraj Královéhradecký	Šárovcová Lhota (okr. Jičín)	Vrbice (okr. Jičín)	Martínkovice	Slatina nad Úpou
Kraj Pardubický	Borová	Svinčany (okr. Pardubice)	Kamenec u Poličky (okr. Svitavy)	Vinary (okr. Chrudim)
Kraj Vysočina	Jakubov u Moravských Budějovic	Jiřice	Havlíčková Borová	Pikárec
Kraj Jihomoravský	Bořetice (okr. Břeclav)	Hýsly	Nikolčice	Blažovice
Kraj Zlínský	Modrá	Prusinovice	Liptál	Machová
Kraj Olomoucký	Majetín	Leština	Bezuchov	Doloplazy
Kraj Moravskoslezský	Petřvald (okr. Nový Jičín)	***	***	***

Udělené diplomy

Název kraje	Diplom za vzorné vedení obecní knihovny	Diplom za vzorné vedení kroniky	Diplom za rozvíjení lidových tradic	Diplom za kvalitní květinovou výzdobu v obci (Fulínova cena)
Kraj Plzeňský	Bolešiny	Kozojedy	Újezd u Svatého Kříže	Chlum
Kraj Středočeský	Slabce	Řimovice	Chorušice	Mcely
Kraj Jihočeský	Božetice	Sepekov	Malenice	Čížová
Kraj Karlovarský	Dolní Žandov	Krajková	***	Dasnice
Kraj Ústecký	Zubrnice	Slavětín	***	***
Kraj Liberecký	Chotyně	Svijavy	Kobyly	Pěňčín
Kraj Královéhradecký	Žernov	***	***	***
Kraj Pardubický	Vítějeves	Voleč	Veselí (okr. Pardubice)	Vítějeves
Kraj Vysočina	Havlíčková Borová	Dušejov	***	***
Kraj Jihomoravský	Boleradice	Jiříkovice	***	Kašnice
Kraj Zlínský	Újezd	Suchá Loz	***	***
Kraj Olomoucký	Skrbeň	Beňov	***	Dlouhá Loučka
Kraj Moravskoslezský	***	***	***	***

Celostátní hodnotitelská komise poté navštívila ve dnech 19. – 25. 9. 2005 postupně všech 13 krajských vítězů a zvolila vítěze titulu VESNICE ROKU 2005.

Vítězskou obcí pro rok 2005 byla zvolena obec Bořetice, která byla nominována za Jihomoravský kraj. Druhou příčku obsadila obec Petřvald, vítěz krajského kola v Moravskoslezském kraji a bronzová pozice patří obci Šárovcova Lhota, která byla nominována za Královéhradecký kraj.

Průběh soutěže řídí její ředitel, jmenovaný na základě dohody vyhlášovateli – v tomto ročníku paní Jaroslava Dvořáková, starostka obce Vilémov. Tajemnicí soutěže byla jmenována Ing. Zuzana Šebestíková, zástupce Odboru regionálního rozvoje MMR.

Celostátní hodnotitelská komise je složena ze zástupců následujících institucí – Spolek pro obnovu venkova (SPOV), Svaz měst a obcí ČR (SMO), Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR), Kancelář prezidenta ČR, Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo pro životní prostředí, Ministerstvo kultury, Asociace krajů ČR, Společnost pro zahradní a krajinářskou tvorbu, Svaz knihovníků a informačních pracovníků, Folklorní sdružení ČR. Předmětem hodnocení bylo celistvé usku-tečňování vlastního programu obnovy vesnice v těchto okruzích:

1. Koncepční dokumenty
2. Společenský život
3. Aktivity občanů
4. Podnikání
5. Péče o stavební fond a obraz vesnice
6. Občanská vybavenost, inženýrské sítě, úspory energií
7. Péče o veřejná prostranství, přírodní prvky a zeleň v obci
8. Péče o krajinu

„Vítězná obec může dostat finanční injekci v celkové výši milion korun. Vítězové krajských kol přitom dostávají půl milionu korun. Vítězi celostátní soutěže se ten půl milion korun do toho započítává,“ řekl ministr pro místní rozvoj Radko Martínek. Jaroslava Dvořáková upřesnila, že uvedený milion korun je udělován formou dotace. Obec tedy podle ní musejí další milion ze svého přidat a zrealizovat za tyto peníze konkrétní projekty.

Obce již dnes pochopily, že projekt Vesnice roku není soutěží o peníze, ale

soutěží v tom, co obce dokázaly. Nejenom co se týká výstavby, ale i ve společensko-kulturním životě,“ řekl Josef Bezdíček, člen představenstva Svazu měst a obcí.

Loňským vítězem a držitelem titulu Vesnice roku 2004 byla obec Kovářov na Písecku v Jihočeském kraji.

BOŘETICE

Bořetice v okrese Břeclav v Jihomoravském kraji leží na levém břehu Trkmanky asi 12 km jihovýchodním směrem od Hustopečí.

„V nadmořské výšce kolem 206 m je podlouhlý půdorys obce obklopen lány polí a hlavně vinohrady na mírných svazích v blízkém okolí. Kdo by přijel z daleka a nevěděl, že v jižní části Hanáckého Slovácka je to běžné, myslil by si, že jsou tu dvě vesnice a mylil by se! Asi půl kilometru severně od obce se při sobě zasazený do úpatí Kravích hor, křčí lisovny vinných sklepů. V katastru obce se nachází přírodní rezervace Zázmoníky s mnoha druhy chráněných rostlin.“ Tak se líčí Bořetice na svých vlastních webových stránkách.

První písemná zmínka o Bořeticích pochází z 13. století. Obec byla vždy plně zemědělského charakteru bez jakéhokoli průmyslu, jen pár řemeslníků pracovalo v obci pro potřeby obyvatel.

V současné době mají Bořetice 1308 obyvatel, z čehož je 741 občanů v produktivním věku. Průměrný věk občanů je 35,7 let.

Pamětihodnosti obce reprezentují farní kostel sv. Anny, poklona sv. Floriánu, Boží muka, poklona sv. Janu Nepomuckému, pamětní kámen a obvodní zeď s branou.

Obec má vybudován sportovní areál. Vedou přes ni turistické a cyklistické stezky. Kulturní dům má kapacitu 250 míst. Základní škola – Masarykova jubilejní obecná škola – má 4 součástí – základní školu (1. – 5. ročník), mateřskou školu, školní družinu a školní jídelnu. V obci je hospoda, pošta, knihovna, ordinace lékařů. Ordinuje zde praktický lékař, dětský lékař dojíždí jednou za 14 dní.

Obec má malou železniční stanici, autobusové nádraží v centru a dvě autobusové zastávky. V minulých letech byla obec plynofikována a je vybavena vodovodem.

V Bořeticích se dochovalo několik pěkných lidových zvyků, vedle Anenské pouti a po ní krojovaných hodů se zde každoročně v prosinci odehrává slavnost Žehnání mladému vínu, na které koncertují známé cimbálové muziky. Ke kulturnímu životu přispívá také asi třicetiletý dětský divadelní soubor. Ve spolupráci se Sborem pro občanské záležitosti probíhá Vítání dětí do života, oslava na Den matek, setkání s rodáky, nebo vánoční besídka.

Kraví hory neznamenaají pro obyvatele Bořetic (Bořečáky) jen malou vesničku vinných sklepů a celoroční práci ve vinohradech, jsou také místem odpočinku, častých oslav a setkávání při cimbálu. Každoročně je zde zakončen turnaj o pohár starosty v kopané mezi celky z různých částí dědiny (Chalůpky, Dědina, Lužánky), který organizuje TJ Sokol.

Hodnotící komise ocenila zejména bohatý společenský život, upravenost obce a nápadité využití vinařské oblasti. Bořetice získají milion korun z dotačního programu Ministerstva pro místní rozvoj. „Je to ocenění 15 let práce většiny obyvatel,“ řekl starosta Václav Petrásek. „Bořetice dokázaly využít své vinařské oblasti k tomu, aby ji nějakým nadstandardním způsobem zhodnotily,“ prohlásila ředitelka soutěže Jaroslava Dvořáková.

Foto © www.bořetice.cz

PETŘVALD

Obec Petřvald se nachází v severovýchodní části novojičínského okresu, na pravém břehu řeky Lubiny a po levé straně silnice vedoucí z Přibora do Ostravy. Její střední nadmořská výška je 244 m. Spolu s osadou Petřvaldík tvoří jednu politickou i katastrální obec. K 1. lednu 2000 měla 1 755 obyvatel (z toho 1 530 v Petřvaldě), průměrný věk dosahuje 37,3 let. Celkem je v ní registrováno 531 domovních čísel a výměra obce je 1 250 ha. Z toho zemědělská půda čítá 907 ha, lesní půda 68 ha, vodní plochy 33 ha, zastavěná plocha 32 ha a ostatní neurčená půda 210 ha.

Foto © www.petřvaldobec.cz

Z významnějších objektů občanské vybavenosti jsou v místě kostel, farní úřad, základní škola, zdravotní středisko, hasičská zbrojnice, řada obchodů, kino, sokolovna. Ze sportovních objektů je zde vybudováno fotbalové hřiště TJ Petřvald. Prvořadým zájmem obce je dobré vedení obecní knihovny, vedení kroniky a péče o životní prostředí.

V obci má sídlo obecní policie i několik soukromých společností lokálního charakteru.

V Petřvaldě je rekonstruována řada objektů – modernizací a celkovou rekonstrukcí prošel místní kostel (na jeho opravu přispěli ve veřejné sbírce petřvaldští občané), opravena je stará hasičská zbrojnice, v Petřvaldíku byla rekonstruována a přestavěna na dům s pečovatelskou službou bývalá místní malotřídka, byla opravena fasáda kaple sv. Antonína Paduánského. V současné době má obec zpraco-

vány architektonické návrhy na opravu hřbitova, zlepšení vzhledu náměstí, rekonstrukci a modernizaci základní školy.

Dopravní obslužnost místní části Petřvaldík je zajištěna veřejnou autobusovou dopravou. V obci je vybudován vodovod a kanalizace.

Petřvald se může pochlubit bohatým spolkovým životem, v obci funguje deset občanských sdružení – Tělovýchovná jednota, Sbor dobrovolných hasičů, Junák, Kondor, Český svaz včelařů, Zahrádkářský svaz a Šachový klub. Kromě nich existuje řada neformálních spolků a sdružení, např. Klub petřvaldských pánů, Klub maminek, Klub důchodců. Všechny spolky a sdružení jsou velmi aktivní a pořádají akce pro místní občany i návštěvníky obce. Tradičně se uskutečňují plesy, vánoční koncert, novější tradicí jsou Erbovní slavnosti (letos se uskutečnil již VI. ročník). Zcela specifickými akcemi jsou Petřvaldská šerpa (turistický pochod za zdravím) a Petřvaldské ohubu (cyklistický závod).

Obec Petřvald se do soutěže přihlásila poprvé. „Nic speciálního jsme nepřipravovali,“ řekl starosta Vojtěch Myška. Podle jeho slov má zásluhu na ocenění hlavně čilý společenských ruch, činnost místních spolků a krásně upravená obecní i soukromá zákoutí.

ŠÁROVCOVA LHOTA

Šárovcová Lhota leží 7 km severozápadně od Hořic v Podkrkonoší v nadmořské výšce 292 m. V současnosti zde žije 195 stálých obyvatel. K obci patří osady Tikov, Bertoldka, Libín a Radov. Obcí protéká říčka Javorka, která měla vliv i na podobu obecního znaku (zelený javor). Četné vykopávky svědčí, že se zde žilo již v dobách pohanských. Založena byla asi mezi lety 1197–1230 za vlády krále Přemysla Otakara I.

V obci žije celkem 195 obyvatel s průměrným věkem 45,7 let. V produktivním věku je 92 občanů z celkového počtu.

Foto © www.sarovcovahlota.cz

Šárovcová Lhota se snaží svým obyvatelům nabídnout vysokou úroveň občanské vybavenosti – obec se pyšní nově otevřenou obecní hospodou, v roce 1996 byl dokončen obecní vodovod, který je napájen z pramenů v lesích nad obcí. Blízko návsi nelze přehlédnout obcí zrekonstruovanou budovu zastávky železnice na trati Chlumec nad Cidlinou – Stará Paka, která byla označena pracovníky Českých drah za nejhezčí zastávku této trati. V obci se též nachází pobočka České pošty a prodejna smíšeného zboží.

V Šárovcově Lhotě je i čilý stavební ruch. Provedla se oprava propadlých roštů kanalizace na veřejné komunikaci, osadil se zpomalovací příčný práh. S obnovením některých dopravních značek po obci dojde i k montáži dopravního zrcadla. V prostoru Vyšehrad se dokončují rozvody elektrické energie. Při této příležitosti se obci podařilo zajistit vykopání zbytku obecní kanalizace. Hřbitov byl vydlážděn zámkovou dlažbou.

V obci je aktivní Sbor dobrovolných hasičů, který pořádá různé kulturně zábavní akce.

Sportu se mohou obyvatelé věnovat na tenisových kurtech, na víceúčelovém zatravněném fotbalovém hřišti a na koupališti s dětským brouzdalištěm.

Starosta Šárovcovy Lhoty Liboslav Kněžáček tvrdí, že k ocenění přispěla především soudržnost místních lidí. Získané prostředky věnuje obec zřejmě do úprav budovy školy, kde by mohly vzniknout malometrážní byty. „Kdyby nějaké peníze zbyly, tak bychom u tenisových kurtů rádi vybudovali ještě hřiště pro volejbal a lepší zázemí,“ řekl Liboslav Kněžáček. Letos se obec soutěže zúčastnila už po páté a již v minulosti získala různá ocenění.

Soutěžní porota ocenila zejména celkovou úpravu obce, její rozvoj, vedení obecní kroniky i spolupráci s okolními obcemi.

ZÁVĚR

Program obnovy venkova povzbuzuje participaci obyvatelstva na rozvoji obcí i duchovní rozměr obnovy vesnice, rozvoj podnikání ve venkovských regionech, vlastní stavební obnovu vesnice i péči o krajinu.

Závěrem lze konstatovat, že se poslání programu daří naplňovat, dokladem je také 11. ročník soutěže o Vesnici roku.

*Ing. arch. Josef Kobzík
Ústav územního rozvoje*